

Izjava — Izvzemski ponedeljek — vsak dan jutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nepriljubljena pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcijske lista Edinosti. — Tisk tiskarne Edinosti. — Naročnina znaša na mesec L 7.—, pol leta L 32.— in celo leto L 60.—. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov po 10 stot., osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov po L 2.—. — Mali oglasi po 20 stot. beseda, najmanj pa L 2.—. — Oglasi naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Zanimivosti iz komunističnega gibanja v Čehosloviji

Iz Prage.

Kongres češko-slovenske socialne demokracije je pofečno oster demokracijski krto med verniki stare, izročene jim vere in pristihi novega ultramontanizma, ki s svojo vero in nado korenini v Moskvi, v boljševiškim Rimu, kjer zapoveduje Lenin, veliki duhoven tretje internacionale.

Udeležniki praškega novembarskega zborovanja hočejo v izčisti zvestobi do načel čuvati točno obmejni razredni interes češko-slovenskega delavstva ter temeljne proletarske zahteve dovesti do uresničenja: polagoma in primerno po danemu in strankarskemu razmerju moči. Ta oprezna taktika zahteva mnogo previdnosti, vstrajnosti in volje do dela. Zato ne ugaja temperamentnim viharjem, ki jim je več do prevrata, nego do razvoja, ki jim je ljubše drzno hazardiranje, nego vstrpna igra, ne da bi teli tati šanse za dobiček ali izgubo.

More se torej — kakor je komu razpoloženje, razsodnost, ali mu govori življensko izkustvo — odločiti za eno ali drugo smer. Ni pa smeti boljševiške kontribucije utihotapljal pod socialno-demokratsko zastavo! Kajti, to ni nič drugega, nego zavažanje in varanje, kakor je more zagrešiti in kakor politični Cagliostro (pustolovec).

Dr. Smeral je prejel v Moskvi višja posvečenja nove ortodoksne Leninove cerkve potem, ko je dobil odvezo za skesano izpovedane grehe iz časov njegovega e. kr. avstrijskega servilizma. Tako — izčiščen se je pojavil v domovino, vihtel tu, pevajoč svoje psalme, dehtečo kadilnico Moskvi v čast, ne pa da bi se bil odpovedal staremu obredu. Tudi tu naj bi bil namen posvečal sredstvo. Dr. Smeral je vedel, kako globoko je v češkem delavstvu ukoreninjeno socialno-demokratsko mišljenje in kako malo verskih pristašev bi imel, če bi kar nenkrat in iznenada začel propovedovati goli boljševiški evangelij, in če bi hotel izsiljevati njega brezpopojni sprejem. Občina teh »pravovernih« bi bila kaj mala in ne bi mogla v doglednem času računati na velik pritok. To pa je v navskrižju s častiljem dra. Smerala, istotako, kakor se njegovo nagnjenje do udobnosti izogiblje razburljivih bojov za načela in uverenja. Ali, v svoji zvitosti je našel drugih pripomočkov. Ni snubil odkrito za komunizem. Ne, zatajeval ga je celo ter uverjal goreče, da hoče socialno-demokratsko izpovedanje vsposlati v njega dogmatični čistosti ter da je hoče zato očistiti od vseh e. ortunističnih prinesov, da se tako odločilni boj za socialno-demokratske visoke cilje dobojuje z radikalno oostrožo in odločnostjo, ki ne pozna kompromisov — brezpopojno, toda izogiba se skrbno vsakih krvavih streljajev. Dr. Smeral je računal tako: le: S slatino se lozi miši; čim so ugriznile, se stisne past sama od sebe in vjeti ne more več ubegeti. Čim sem privabil lahkoverne sode druge, potem jih pridobim polagoma za marksovski nauke in jih brez bolečin pretvorim v komuniste. Razen tega ne morem izvesti dobro pripravljene nasilne prisiljevalne socialno-demokratske strankarskega imetja, ako ne vzdržim varljivega videza, da se ima ta razlastitev izvršiti na korist socialno-demokratske večine in ne morda za boljševiške manjšino! Dr. Smeral je s tem zagrešil dvojno varanje, ki pa ni težilo njegove, ne občutljive vesti, in to tem manje, ker je imel izpočetka uspehov.

Ali, možje češko-slovenskega delavkega gibanja, ki se ne puščajo varati od blestečih besed in govor. gostobesednosti, so kmalu izpoznali to goljufivo igro in so se v postenem ogorenju odvrnili od take politike, ki ima — dvojno dno. In preznačilno je, da ravno brezpopojni komunisti najstrožje obsojajo Smeralov način boja, ker ta — po njihovem mnenju — nepopravljivo kompromituje boljševiški nauk, ter hočejo ustanovitve komunistične stranke sans phrase, ki bi brez varanja in potajevanja skušala pridobivati mase.

Seveda: o leninizmu se more soditi tako ali tako in vidi v njem nič drugega, nego s krvjo pobarvan potjemkinizem, ali narod, ki je tako sprejemljiv za duševne, socialne in gospodarske struje, kakor je češki, ne more biti nedostopen tudi za objektivizem, in ne more biti drugače, nego, da tudi v njem njegovi pristihi iščejo organizatoričnega združevanja. Ali to se mora vršiti na odkrit in lojalni način, ker le pošteno izpovedovana propaganda more postavljati argument proti argumentu, prepričanje proti prepričanju. Potajevanje pa izživlje le zmešnjave, ki težko škodujejo v prvi vrsti delavstvu samemu. Sicer pa je dr. Smeral tudi kot parlamentarni taktik ostajal globoko pod povprečnostjo, kakor jasno kaže to vodstvo njegovega kluba v zadnjem zasedanju. Dr. Smeral posmelnje v svojem boju proti »socializmu patrijotoma« verno metode, ki so jih nekdanj porabljali Mladočehi proti Staročehom, a potem narodni socialci proti Mladočehom: v vsem in vsaki stvari drevno nečestivo in demagoško ščuvanje.

Sicer pa je dobro, da je dr. Smeral na čelu socialno-demokratske secesije, ki naj se še le prelevi v komunistično novo ustanovo. Kajti, zgodi se tudi njemu, kakor tistim duhovnom iz starega testamenta, ki so hoteli hkratu služiti Jehovi in maliku.

Češko-slovenska korespondenca pripominja: Ne, dr. Smeral ni nikak decembarski mož. To so pokazali z drastično jasnostjo zadnji decembarski dogodki. Pač redkokdaj se je kak upor izvršil s tako čistihi lahkomišelnostjo in tako malo dalekoglednostjo, kakor se je ta najskrajnejši poizkus, ki ni imel nobene nade do uspeha. Posledice temu pa tudi niso izostale. Pred vsem sta postala jasna pred vsem svetom notranja praznina in številna slabost komunističnega gibanja v češko-slovenski državi, čemur se mora izogibati vsak modri vodja stranke. Potem je dr. Smeral brez potrebe dvignil okostje, ki je bilo zakopano v domačnosti njegove stranke, a sedaj se vidi, da je res moskovskega izvora. V tretje mora dr. Smeral, ki se je čutil že neomejenega diktatorja, nastopiti kot prosilec, da bi se čim prej odprla vrata tje, kjer sede njegovi sokrivci. Vrh tega je izgubil ljudski dom s tiskarno vred in ni ostalo nič drugega, nego občutno breme dolga in pa skrb za vzdrževanje nezadostno podprtih strankinih listov, in za težavno ekzistenco tistih strankinih funkcionarjev in uslužbencev, ki so bili toliko kratkovidni, da so svojo usodo navezali na njegovo. Tako žalostno je redkokdaj končala kak politična kariera. Toda ta konec ni presenetil nikogar, kajti z zavratnostjo in zvijačami se ne dosežajo trajni uspehi v javnem življenju. In k vsej tej zasluženi nesreči si je dr. Smeral nakopal še nemilost moskovskih velikih duhovnov, ki proglašajo njegova posvečenja kot neveljavna in mu utegnejo skoro svetovati: pojdi v samostan!

IZ JUGOSLAVIJE

Nova jugoslovenska vlada

BELGRAD, 2. Nova jugoslovenska vlada pod predsedništvom g. Nikole Pašića, je sestavljena tako: le:

Predsedstvo in zunanje zadeve: Nikola Pašić, (radikalce); notranje zadeve: Milorad Drašković, (demokrat); finance: Kosta Stojanović, (demokrat); pravosodje in konstituenta: Marko Trifković, (rad.); poljedelstvo in vode: Velizar Janković, (rad.); prosveta: Svetozar Pribičević, (dem.); šume in rude: dr. Henrik Krizman, (dem.); promet: Joca Jovanović, (rad.); pošta in brzojav: dr. Slavko Miletić, (rad.); trgovina in industrija: dr. Vekoslav Kukev, (demokrat); agrarna reforma: Nikola Uzunović, (rad.); socialna politika: dr. Milivoje Jovanović, (dem.); vojna in mornarica: general Branko Jovanović, (izven strank).

Novo ministristvo bo položilo prisego še tekom današnjega dneva. Ministristva za vero, prehrano, narodno zdravstvo in javna dela ostanejo ohranjena zastopnikom manjših strank, ki vstopijo še v vlado. Dokler ne bodo zasedena ta ministristva, bo vodil ministristvo za prehrano minister dr. Milivoje Janković, ministristvo za vero Marko Trifković, ministristvo za javne zgradbe Milorad Drašković in ministristvo za narodno zdravstvo dr. Slavko Miletić.

LJUBLJANA, 2. Listu »Jugoslavija« poročajo iz Belgrada z dne 31. zad. m. V prostorih konstituenta vlada živahno vrvenje, čeprav se nahajajo v Belgradu le voditelji parlamentarnih strank. Po doseženem sporazumu med radikali in demokratski se razpravlja najbolj o vprašanju, katere stranke se še pridružijo koaliciji. Izven kalkulacije so za enkrat razum komunistov in Radičevcev tudi hrvaški zajedničarji in Koroščeva skupina. Pač pa bodo vstopili goitovo muslimani, ki dobe ministristvo za narodno zdravje. Kot njihov kandidat se imenuje dr. Karamehmedović. Z zemljoradniki se vrše še pogajanja. Računa se, da se bodo kljub prvotnemu odklonilnemu stališču le še pridružili vladi.

BELGRAD, 2. Včeraj je prestolonaslednik regent podpisal ukaz o imenovanju nove vlade. Prisega se je vršila danes ob 11. uri dopoldne.

Državni podtajniki

BELGRAD, 2. Na neki konferenci med demokratski in radikali je bilo sklenjeno, da se mesto dosedanjih pomočnikov ministrov uvedejo po vzoru zapadnih parlamentarnih držav v važnejših ministristvih državni podtajniki, za katere bodo imenovani parlamentarci. Nova vlada bo takoj sestavila in izdelala tozadevno odredbo, nakar bodo imenovanja objavljena.

Dosedaj sta določena kot demokratska državna podtajnika: doktor Tomljenović za notranje ministristvo in dr. Gregor Žerjav za finančno. Za prosveto je bil predestiniran prof. Milivoje Jovanović, ki pa je postal sedaj minister za socialno politiko. Tudi radikalc se niso imenovali svojih kandidatov.

Kako je prišlo do sestave vlade

BELGRAD, 2. Da je prišlo kljub sporu, ki se je pojavil med radikali in demokratski vsled agrarne reforme, vendarle

tako hitro do sporazuma o sestavi nove vlade, gre glavna zasluga intervenciji predsednika konstituenta dr. Ribarja. Ta je bil včeraj v avdienci pri regentu, nakar je povabil k sebi v konstituentno zastopnike demokratskega in radikalnega kluba. Izjavil jim je regentovo željo, da se vlada čim prej sestavi in jim ob enem predložil kritični položaj, ki je nastal vsled komunističnih priprav za revolucijo. Njegovega posredovanju se je posrečilo odstraniti zadnje ovire in doseči popoln sporazum. Sklenjeno je bilo, da zasedeta obe stranki dve tretjini ministristkih mest in sicer vsaka po šest portfeljev.

Ministristvo za vero, prehrano, zdravstvo in javna dela ostanejo rezervirana za druge skupine, ki še vstopijo v vlado.

Ministristvo za zunanjo politiko se spoji z ministristkim predsedstvom, ministristvo za konstituentno z ministristvom pravde, katero obdrži še dalje Trifković. Za portfelj agrarne reforme pride v prvi vrsti v poštev bivši predsednik bosanske deželne vlade dr. Sršić, ker je dober poznavalec agrarnih odnosov v Bosni in Hercegovini. Ni znano, ali stopi v vlado tudi Stojanović. Njegovi pristaši to odločno zahtevajo in menijo, da bo vsled razkritih komunističnih prevratnih načrtov tudi Trifković sam spremlil svoje dosedanje stališče glede poslovnika, ki je onemogočalo njegovo sodelovanje v vladi.

Dr. Ribar in Pašić sta obvestila že sinoči regenta o doseženem sporazumu. Pašić je izjavil, da mu bo tekom današnje dne predložil novo ministristko listo. Lista do popoldne še ni bila objavljena.

VLADEN NASTOP PROTI KOMUNISTOM

BELGRAD, 2. V belgrajskih političnih krogih se govori, da je najnovejši eneglasi nastop vlade proti komunističnemu gibanju v jugoslovenski državi povzročil sklep vodstva, ki je bil sprejet na konferenci dne 28. decembra 1920, in ki je zahteval, da mora komunistična stranka preiti v revolucionarni boj in z direktno akcijo skušati prevzeti vodstvo vlade. Vsa javnost je radi vladnih odredb zato pomirjena in to tem bolj, ker se zaveda, da je delala pri tem za varstvo države in narodnega edinstva.

V komunistični stranki v Srbiji je radi zadnjih dogodkov že nastal spor v stranki, ker je večina uveljavila, da je dosedanja politika strankinega vodstva napačna. Večina namreč ni slutila, kam jo vodijo diktati Ljenuša in Trockaja. Trije poslanci komunistične stranke so dosedaj še priključili izstop iz komunistične stranke in se priključili Lapčevićev skupini. Tudi ti občinski uprave so izjavile, da odklanjajo vsako odgovornost in so naznanile izstop iz stranke. Komunistično zaroto je izsledila belgrajska policija, niti pa vodijo v inozemstvo. Kakor se poroča, je eden izmed komunističnih poslancev prijavil svoj vstop v zemljoradniško stranko.

LJUBLJANA, 2. Odredbe vlade proti komunističnim organizacijam v Ljubljani in po drugih krajih so se izvršile nemotno. V Ljubljani je policija včeraj zjutraj zasedla komunistični Delavski dom. Posebna komisija je izvršila podrobno hišno preiskavo ter zaplenila arhiv komunistične stranke in komunistične organizacije. Vsa korespondenca in drugi spisi so bili prenešeni na policijsko ravnateljstvo. Potem se je komisija podala v tiskarno, kjer se tiska »Rdeči Prapor«. Sporočila je, da je list ustavljen in je konfiscirala rokopise. Za danes napovedan komunistični shod v Unioni je zabranjen. Policija bo jutri vohde zastražila, da prepreči vsak poizkus izvajanja vladnih ukrepov.

MARIBOR, 2. Včeraj zjutraj je policija zasedla lokalne tajništva splošne železniške organizacije v delavskih južne železnice, zaplenila arhive ter preostale započitila. Tekom dopoldneva je policija izvršila hišno preiskavo pri posameznih komunističnih voditeljih ter zaplenila nekaj korespondence.

ZAGREB, 2. V mestu vlada popoln mir in red. Prišlo ni niti do najmanjšega incidenta.

BELGRAD, 2. Belgrajski občinski uradniki so na svojem včerajšnjem zborovanju sklenili resolucijo, v kateri zahtevajo, da se morajo vsi komunistični občinski nastavlenci takoj opustiti iz službe.

SKOPJE, 2. Južna Srbija je popolnoma mirna. Narod je radi eneglasi nastopa vlade proti komunističnim prevratnim poizkusom vzradosten, ker je prepričan, da pomeni to konec bolgarske propagande v Makedoniji.

NOVI SAD, 2. Policija je zasedla tukajšnji Radnički dom in izvedla obnem vse vladne ukrepe proti komunistom. Vključ velikim razburjenju ni prišlo do incidentov. Delavstvo je v protest proti vladnim ukrepom proglasilo stavko.

BELGRAD, 2. Prestolonaslednik regent Aleksander se je sprejel pri dnevni pes po mestu. Narod ga je po vseh ulicah živahno pozdravljaj. Spremljal ga je njegov odjutan.

Aretiranec v Mariboru transportiran v Belgrad

BELGRAD, 1. »Balkan« javlja: Dr. Brenčič, komisar obmejne policije v Mariboru, je včeraj poslal v Belgrad v Mariboru aretiranega človeka, ki je bil prijet v trenutku, ko je skušal prekoračiti avstrijsko mejo. Pri aretiraneu so našli važne dokumente, predvsem korespondenco med Stjepanom Radičem in Galijardijem, ali kakor se v korespondenci pravi, »med šefom v Hrvatski« in »za graničnim šefom«. Identiteta aretiranca še ni ugotovljena.

Odprite srca!

Pod tem naslovom je priobčil dr. Ivan Tavčar v noveletni številki »Slov. Naroda« članek, ki ga zaključuje tako: le: »Odprite vendar svoja srca! Spominjajte se v teh časih tistih dni, ko so nemške in avstrijske tolpe s pomočjo zavratnega bolgarskega sosedu plenile in morale po Srbiji! Spominjajte se dobe, ko je naš kralj s svojo junako vojsko lazil črez albansko pogorje, kjer so jugoslovanski sinovi umirali od mraza in gladi, a v zvezi temu niso obupavali! Kraljevina

Srbov, Hrvatov in Slovencev se je rodila v teh junakihi vrstah in kralj Peter jo je že nosil s sabo tiste dni, ko je stradal in trpel s svojimi junaki po albanskih snežnih vrhovih!

Takrat se je rodila velika jugoslovenska domovina, a prvi korak je napravila potem, ko so na solunski fronti srbske in tudi slovenske in hrvaške vrste prebile izdajalsko bolgarsko armado, s katero danes tako očitno ljubimkuje gospod Stjepko Radić.

In sedaj naj se poslanci, ki imajo napraviti prvo oblačilce kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki se je rodila v gladi in mrazu in med bučanjem topov na solunski fronti, in katere rojstvo je s svojo smrtjo posvetilo toliko srbskih in drugih jugoslovenskih junakov — izkažejo, da so pritlikavci, da nimajo pojma za vse tisto, kar je v tem historičnem trenutku potrebno, da tako težko in s tolikimi žrtvami pridobljena država ne postane mrtvo deželo! Tisti, katerih kosti se belijo po albanskih pečinah, in tisti, ki so bolgarsko izdajstvo plačali s svojimi življenji, se danes oglašajo iz svojih grobov in njihov glas se združuje v silno gremenje: Mi nočemo, da bi propadla država, ki smo ji žrtvovali svoje življenje!

Zato upamo, da se pogajanja v ustavotvorni skupščini ne razbijejo radi tega ali onega ministristkega portfelja!

Darežljiv knez

Nemški knez Windischgratz v Planini je nekatero občane za Božič prav razkošno obdaroval s lepimi darili, katerih so bili v obilni meri deležni prebivalci v Malnah. Govore, da je drugače skopi knez izdal nad 100.000 lir. Knez ima pri tem posebne namene. Rad bi dosegel korekturo meje okoli Planine.

Izjave bolgarske vlade o zunanji politiki Bolgarije

SOFIJA, 31. Minister za notranje in začasno tudi za zunanje zadeve Dimitrov, je podal pred sobranjem obvis vladne zunanje politike. Odgovarjajoč istočasno na interpelacije komunistov glede obnovitve diplomatskih in trgovinskih stikov s sovjetsko Rusijo in na očitjanje komunistov, da je sprejela vlada na bolgarsko ozemlje ruske protirevolucionarje in jim podelila materialno pomoč, je izjavil minister, da ni mogla bolgarska vlada odreči gostoljubnosti ruskim beguncem in sicer tem manj, ker gre večinoma za bolnike, ženske in otroke. Ko jih je sprejela, je bila bolgarska vlada navdahnjena z načeli človečnosti, kakor je storila to glede turških vstašev iz Trakije, ki so se bili zatekli na bolgarsko ozemlje in so bili razoroženi. Z ozirom na dve Čičerinovi noti je prečital minister bolgarski odgovor ter je rekel, da so poizkusi sovjetske vlade, da bi obnovila trgovinske odnose z drugimi državami, le bistroumni masnevi, ki jim je namen boljševiška propaganda. Bolgarska bo zasledovala nasproti sovetom politiko čednosti, ker položaj ni še utrjen in ker velike države se niso obnovile diplomatskih in trgovinskih odnosov s sovjetsko Rusijo. Govoreč o vprašanju bolgarskih ujetnikov, ki se še zadržujejo v Jugoslaviji in na Grškem, je rekel, da je predlagala bolgarska vlada mednarodno preiskavo, na kar ste pristali Jugoslavija in Grška. Namen sedanjemu potovanju Stambulinskega je razsvetliti javno mnenje in inozemstvu o resničnem položaju na Bolgarskem. Minister je opovrgel vsa obrekovanja, ki so bila izgovorjena proti njej. Minister je naglašal dober sprejem, ki ga je imel Stambulinski v inozemstvu in je poudarjal nalogo, ki jo ima Bolgarska v Zvezi Narodov. Z ozirom na nesoglasja med Jugoslavijo in Bolgarijo je izjavil minister, da upa vsled tega, ker je dovolila reparacijska komisija bolgarski vladi, da lahko nadaljuje s povračanjem železniškega materiala, da se bo mogel železniški promet takoj zopet obnoviti. Govoreč o bolgarskem orožju za protirevolucionarne čete, je izjavil, da se bolgarska vlada ne more smatrati za odgovorno, ker ga je morala izročiti zaveznikom v zmislu mirovne pogodbe. Bolgarska vlada se v tem hipu silno pomuja, da bi dosegla svoboden dostop k Egejskemu morju, ki ga predviđa mirovna pogodba. Vlada je predlagala zaveznikom dve rešitvi: Internacionalizacijo Marice ob železnici Svilengrad-Dedeagac ali pa mednarodno nadzorovanje nad to reko in železnico. To bi bila edina rešitev, ki bi dala bolgarski trgovini pot na zunaj. Večina sobranja je odobrila ministristve izjave.

Govoreč o vprašanju bolgarskih ujetnikov, ki se še zadržujejo v Jugoslaviji in na Grškem, je rekel, da je predlagala bolgarska vlada mednarodno preiskavo, na kar ste pristali Jugoslavija in Grška. Namen sedanjemu potovanju Stambulinskega je razsvetliti javno mnenje in inozemstvu o resničnem položaju na Bolgarskem. Minister je opovrgel vsa obrekovanja, ki so bila izgovorjena proti njej. Minister je naglašal dober sprejem, ki ga je imel Stambulinski v inozemstvu in je poudarjal nalogo, ki jo ima Bolgarska v Zvezi Narodov. Z ozirom na nesoglasja med Jugoslavijo in Bolgarijo je izjavil minister, da upa vsled tega, ker je dovolila reparacijska komisija bolgarski vladi, da lahko nadaljuje s povračanjem železniškega materiala, da se bo mogel železniški promet takoj zopet obnoviti. Govoreč o bolgarskem orožju za protirevolucionarne čete, je izjavil, da se bolgarska vlada ne more smatrati za odgovorno, ker ga je morala izročiti zaveznikom v zmislu mirovne pogodbe. Bolgarska vlada se v tem hipu silno pomuja, da bi dosegla svoboden dostop k Egejskemu morju, ki ga predviđa mirovna pogodba. Vlada je predlagala zaveznikom dve rešitvi: Internacionalizacijo Marice ob železnici Svilengrad-Dedeagac ali pa mednarodno nadzorovanje nad to reko in železnico. To bi bila edina rešitev, ki bi dala bolgarski trgovini pot na zunaj. Večina sobranja je odobrila ministristve izjave.

Govoreč o vprašanju bolgarskih ujetnikov, ki se še zadržujejo v Jugoslaviji in na Grškem, je rekel, da je predlagala bolgarska vlada mednarodno preiskavo, na kar ste pristali Jugoslavija in Grška. Namen sedanjemu potovanju Stambulinskega je razsvetliti javno mnenje in inozemstvu o resničnem položaju na Bolgarskem. Minister je opovrgel vsa obrekovanja, ki so bila izgovorjena proti njej. Minister je naglašal dober sprejem, ki ga je imel Stambulinski v inozemstvu in je poudarjal nalogo, ki jo ima Bolgarska v Zvezi Narodov. Z ozirom na nesoglasja med Jugoslavijo in Bolgarijo je izjavil minister, da upa vsled tega, ker je dovolila reparacijska komisija bolgarski vladi, da lahko nadaljuje s povračanjem železniškega materiala, da se bo mogel železniški promet takoj zopet obnoviti. Govoreč o bolgarskem orožju za protirevolucionarne čete, je izjavil, da se bolgarska vlada ne more smatrati za odgovorno, ker ga je morala izročiti zaveznikom v zmislu mirovne pogodbe. Bolgarska vlada se v tem hipu silno pomuja, da bi dosegla svoboden dostop k Egejskemu morju, ki ga predviđa mirovna pogodba. Vlada je predlagala zaveznikom dve rešitvi: Internacionalizacijo Marice ob železnici Svilengrad-Dedeagac ali pa mednarodno nadzorovanje nad to reko in železnico. To bi bila edina rešitev, ki bi dala bolgarski trgovini pot na zunaj. Večina sobranja je odobrila ministristve izjave.

Govoreč o vprašanju bolgarskih ujetnikov, ki se še zadržujejo v Jugoslaviji in na Grškem, je rekel, da je predlagala bolgarska vlada mednarodno preiskavo, na kar ste pristali Jugoslavija in Grška. Namen sedanjemu potovanju Stambulinskega je razsvetliti javno mnenje in inozemstvu o resničnem položaju na Bolgarskem. Minister je opovrgel vsa obrekovanja, ki so bila izgovorjena proti njej. Minister je naglašal dober sprejem, ki ga je imel Stambulinski v inozemstvu in je poudarjal nalogo, ki jo ima Bolgarska v Zvezi Narodov. Z ozirom na nesoglasja med Jugoslavijo in Bolgarijo je izjavil minister, da upa vsled tega, ker je dovolila reparacijska komisija bolgarski vladi, da lahko nadaljuje s povračanjem železniškega materiala, da se bo mogel železniški promet takoj zopet obnoviti. Govoreč o bolgarskem orožju za protirevolucionarne čete, je izjavil, da se bolgarska vlada ne more smatrati za odgovorno, ker ga je morala izročiti zaveznikom v zmislu mirovne pogodbe. Bolgarska vlada se v tem hipu silno pomuja, da bi dosegla svoboden dostop k Egejskemu morju, ki ga predviđa mirovna pogodba. Vlada je predlagala zaveznikom dve rešitvi: Internacionalizacijo Marice ob železnici Svilengrad-Dedeagac ali pa mednarodno nadzorovanje nad to reko in železnico. To bi bila edina rešitev, ki bi dala bolgarski trgovini pot na zunaj. Večina sobranja je odobrila ministristve izjave.

Govoreč o vprašanju bolgarskih ujetnikov, ki se še zadržujejo v Jugoslaviji in na Grškem, je rekel, da je predlagala bolgarska vlada mednarodno preiskavo, na kar ste pristali Jugoslavija in Grška. Namen sedanjemu potovanju Stambulinskega je razsvetliti javno mnenje in inozemstvu o resničnem položaju na Bolgarskem. Minister je opovrgel vsa obrekovanja, ki so bila izgovorjena proti njej. Minister je naglašal dober sprejem, ki ga je imel Stambulinski v inozemstvu in je poudarjal nalogo, ki jo ima Bolgarska v Zvezi Narodov. Z ozirom na nesoglasja med Jugoslavijo in Bolgarijo je izjavil minister, da upa vsled tega, ker je dovolila reparacijska komisija bolgarski vladi, da lahko nadaljuje s povračanjem železniškega materiala, da se bo mogel železniški promet takoj zopet obnoviti. Govoreč o bolgarskem orožju za protirevolucionarne čete, je izjavil, da se bolgarska vlada ne more smatrati za odgovorno, ker ga je morala izročiti zaveznikom v zmislu mirovne pogodbe. Bolgarska vlada se v tem hipu silno pomuja, da bi dosegla svoboden dostop k Egejskemu morju, ki ga predviđa mirovna pogodba. Vlada je predlagala zaveznikom dve rešitvi: Internacionalizacijo Marice ob železnici Svilengrad-Dedeagac ali pa mednarodno nadzorovanje nad to reko in železnico. To bi bila edina rešitev, ki bi dala bolgarski trgovini pot na zunaj. Večina sobranja je odobrila ministristve izjave.

Govoreč o vprašanju bolgarskih ujetnikov, ki se še zadržujejo v Jugoslaviji in na Grškem, je rekel, da je predlagala bolgarska vlada mednarodno preiskavo, na kar ste pristali Jugoslavija in Grška. Namen sedanjemu potovanju Stambulinskega je razsvetliti javno mnenje in inozemstvu o resničnem položaju na Bolgarskem. Minister je opovrgel vsa obrekovanja, ki so bila izgovorjena proti njej. Minister je naglašal dober sprejem, ki ga je imel Stambulinski v inozemstvu in je poudarjal nalogo, ki jo ima Bolgarska v Zvezi Narodov. Z ozirom na nesoglasja med Jugoslavijo in Bolgarijo je izjavil minister, da upa vsled tega, ker je dovolila reparacijska komisija bolgarski vladi, da lahko nadaljuje s povračanjem železniškega materiala, da se bo mogel železniški promet takoj zopet obnoviti. Govoreč o bolgarskem orožju za protirevolucionarne čete, je izjavil, da se bolgarska vlada ne more smatrati za odgovorno, ker ga je morala izročiti zaveznikom v zmislu mirovne pogodbe. Bolgarska vlada se v tem hipu silno pomuja, da bi dosegla svoboden dostop k Egejskemu morju, ki ga predviđa mirovna pogodba. Vlada je predlagala zaveznikom dve rešitvi: Internacionalizacijo Marice ob železnici Svilengrad-Dedeagac ali pa mednarodno nadzorovanje nad to reko in železnico. To bi bila edina rešitev, ki bi dala bolgarski trgovini pot na zunaj. Večina sobranja je odobrila ministristve izjave.

Uradno besedilo opatijske pogodbe med Italijo in Reko

RIM, (Stefani.) Evo besedilo sporazuma, ki je bil podpisan v Opatiji: Opatija, poveljstvo 45. divizije dne 31. decembra 1920 ob 16:30:

General Karel Ferrario, poveljnik 45. divizije po nalogu N. E. armadnega generala Henrika Caviglia, glavnega poveljnika kr. čet v Julijski Benečiji, na eni strani, na drugi strani pa gospod stotnik Nino Host Venturi, poveljnik reške bratbine in stotnik Rihard Gigante, reški

župan, oba zastopajoč mesto Reko po nalogu mestnega sveta, predpostavljajoč, da se reška država pokorava rapalski pogodbi pred silo in z namenom, da odvrne vsako vojaško postopanje proti mestu, in predpostavljajoč, da dovolj general Caviglia popolna disciplinarna jamstva, razen za navadne zločine in slučaje nepokorščine, ki nimajo nič opraviti s prebegom k reški državi in z udležbo borbe, ki je sledila, — in da bo imel sporazum sledeče podlage:

A) Odhod legionarjev iz mesta; B) Odstranitev iz reškega pristanišča vsega vojnega in trgovinskega ladijevja, ki se je zadrževalo na kakršni si bodi nepravilen način; C) Izpraznitev otokov Raba, Krka in školja Sv. Marka — so se sporazumeli med seboj o tem: le: 1. Izmenjajo se ujetniki v čim najkrajšem času. 2. Vse vojno brodovje začne odhajati dne 2. januarja 1921 na način, ki ga določi N. E. admiral Simonetti po sporazumu, ki ga doseže s poveljništvom reške brambe potom vojne ladje »Dante Alighieri«. 3. V mestu se ustanovi v času, ki ima biti se določen, komisija, sestavljena iz vladnih častnikov suhopotne in pomorske sile raznih vrst orožja, katere komisija spravi proč sporazumno s poveljništvom reške brambe ves material, ki je državna last (orožje, strelivo, živino, zastave, ves pomorski in vojaški material itd.). Pričakujejo ustanovitve te komisije, določi poveljništvu reške brambe takoj s svoje strani komisijo, ki ji bo naloga zbrati imenovani material in pripraviti njega izročitev. 4. Vsi legionarji začnejo zapuščati mesto dne 5. januarja 1921 s tremi vlakmi na dan, vsak vlak z najmanj 300 možmi. Vlaki si bojo sledili po urniku, ki ga določi vojaško poveljništvu. Poveljništvu reške brambe se obvezuje, da ne bo dovoljevalo, da bi se nosilo kako orožje iz mesta. Vlaki, ki odpotujejo z Reke, se bodo ustavljali tam, kjer je prekinjena železniška proga, in legionarji bodo prestopali na odgovarjajoče vlake, ki jih prepeljejo v notranjost dežele, in odnosa dopolnilna poveljstva, v okraje in domače občine. 5. Dovoljuje se, da ostaneta oba bataljona mestne brambe, ki obstojata že, in to po želji sedanjega poveljništvu mestne brambe. 6. Po želji mestnih oblasti bodo lahko prišle v mesto vojaške oblasti in oddelki kr. karabinerjev. 7. Otoki se začnejo izpraznjevati dne 5. januarja 1921 na način, ki se bo določil. Ako bi hoteli iti legionarji skoz Reko, se jim to dovoli, toda še le po odhodu sedanjih legionarjev iz mesta.

Po tem sporazumu se določa: S strani vladnih čet nehaajo takoj vse operacije in čim prej se dovoli civilistom nadzorovana svoboda prehoda, v kolikor zahtevajo gole potrebe življenja v mestu. S svoje strani se obvezuje reška država, da umakne poveljništvu reške brambe v toku 1. januarja v vojašnice vse legionarske č

Zavezniki in Nemčija

KOLIKO OROŽJA JE ŽE IZROČILA NEMCIJA?

PARIZ, 3. »Le Temps« pravi, da je bilo dne 31. dec. predano zaveznikom poročilo maršala Focha o zadržanju Nemčije z ozirom na razorožitev. Zavezniki proučujejo sedaj to poročilo in se bodo potem posvetovali o korakih. Fochovo poročilo pravi, da je izročila Nemčija približno premirja in po sklenjenem miru: 41.000 topov, dalje nad 70.000 topovskih kosov, 163.000 strojnico, 2.800.000 kosov lahkega orožja, 25.000 aeroplanskih motorjev in 16.000 aeroplanov.

Francoska nota nemški vladi

PARIZ, 1. Neka uradna vest javlja, da je prejel nemški poslanik v Parizu od francoske vlade noto, v kateri je rečeno, da je Nemčija razne točke v Spa sklenjenega sporazuma kršila. Nota zaključuje: Francoska vlada vzame zavezanost v oni meri, v kateri je prizadeta, kršitve v Spa zavezanosti prevzeti obveznosti s strani Nemčije na znanje. Zavezniki vlade se bodo morale izjaviti.

Nemčija stori vse, kar more

BEROLIN, 1. Neka poluradna nemška vest izjavlja, da je Nemčija, ki je primorana zadostiti zahtevam splošnega zapisa, to tudi storila, dokler je mogla, z vso lojalnostjo. Sicer pa, dostavlja nota, bi se, ako bi se hotel držati v splošnem zapisniku določeni termin 1. januarja, morale ugovoriti nekatere neizvedljivosti, katere bi se po sodbi kontrolne komisije morale smatrati kot zmota ali neuspeh.

Angleško-nemški sporazum glede lastnine v inozemstvu

LONDON, 1. »Times« naznaja, da se je podpisal od podtajnika angleškega vsajnjega ministrstva in od nemškega poslanika sporazum. Ta sporazum ureja povračila angleškega dohoda v Nemčiji in povrnitev lastnine nemških državljanom, katero posedujejo v Angliji.

Pred plebiscitom v Zgornji Šleziji

BEROLIN, 1. Neka poluradna vest pravi, da je nemška delegacija v Parizu vložila protest proti sklepu poslanske konference o dne 27. decembra, nanasajočemu se na plebiscit v Zgornji Šleziji. Na prihodnji sedaj državnega ministrstva se bo sestavil nastanek odgovor na noto poslanske konference.

Bethmann Hollweg umrl

BEROLIN, 2. Bethmann Hollweg, bivši nemški kancelar, je umrl v Hohenfinowu.

Theobald von Bethmann Hollweg se je rodil dne 29. novembra 1856 v Hohenfinowu pri Eberswalde. Takoj po dokončanih študijah se je posvetil politični službi in kmalu je zaslovel kot eden prvih državnih umov na Pruskem, in leta 1899 je bil že višji predsednik Brandenburgske dežele. Vrhunec svoje kariere je dosegel s tem, da je postal državni kancelar. To službo je vršil ravno v najusodnejšem zgodovinskem hipu, ko je Nemčija zagazila v svetovno vojno. Bethmann Hollweg je bil gotovo eden med najglavnejšimi krivci obtega krvprolitja, dasi se rado navodi v njegovo opretnost, da se je uklanjal pred vsako željo in vsakim mnenjem bivšega nemškega cesarja največ vsled svoje prebiskega značaja, ki je delal od njega pravega slinjo krovin in vse pruske vojaške liklje.

Za vse čase se je poslavil — seveda v negativnem smislu — s svojo nezastisljivo izjavo, da niso mednarodne pogodbe nič drugega, kot navadni kosi papirja. S tem je rado navodil v mednarodni pravu in s katerim bi se dal opravičiti nemški napad proti mali Belgiji.

L. 1917. je pa začel uverdati, da je Nemčija zavzela tiste je bil že začel organizirati s svojega visokega mesta odpor proti neodržljivi vojaški stranki, ki je vodila v propast vse nemški narod. To »izprekiranje« pa se mu je kmalu maščevalo in moral je zapustiti mesto državnega kancelarja, kjer mu je sledil Michaelis, pod katerega vlado je prišlo do propada vseh nemških načrtov vladnega na zapadnih bojišnih poljih.

Podrobnosti o Bethmann Hollwegovi smrti

PARIZ, 3. List »Matin« daje o Bethmann Hollwegovi smrti sledeče podrobnosti: Kancelar je umrl v noči od 1. jan., ob 2 zjutraj, vsled infekcijske pljučnice. Božične praznike je prebil v krogu svoje družine in je organiziral preteklo sredo za svoje uradnike in delavce slavnost, kateremu je pri tej priliki prisostvoval. Nalezel se je gripe, ki ga je imela dovesti v smrt. Drugi dan je bil napravljen Bethmann Hollweg kakor po navadi svoj jutranji sprehod, toda, ko se je bil povrnil v grad, se ga je lotila mrzlica in je moral leči v posteljo. Poslali so takoj klicati zdravnika, kateri ga je pa našel v tako opasnem stanju, da je postal po profesorja Lazarusa na konzultacijo. Ob smrtni postelji sta stale pokojnikova hči in svakinja. Pogreb se bo vršil prihodnjega sredo v družinski grobnici.

Carrusova bolezen

LONDON, 31. Neka poročilo iz New-Yorka Evening Standard pravi, da je se podrgel tenorist Carrus drugi operaciji in je njegovo zdravstveno stanje opasno.

SIRITE „EDINOST“

PODLISTER

TUJINEC

Danijo Šimunič.

Ko se je spominjal teh planin, se je spomnil Stanko tudi tiste noči, ko je šel v Ljubec, pak mladega kočijaža, ki je prepeval preko polja. Celo tudi tega, kako je pomislil, ko je območnik stop pot voza: »Odšli so v daljne planine k domu svojemu.«

In postajalo mu je zelo težko, ker on tudi vedel, da ni imel doma, da bi šel k njemu in se tam pomiril. A ko je pomislil na Ljubec, spominjal se je, da se povrne tja kot krivca, da vendar ne more priti tja vesel in mirne duše že zato, ker dospo tja stara ciganka poprej, nego on.

VII.

Stanko se je zamislil, pogledal na nebo in na planine, ču-li burje se razsaja tam, in molčal je. Andjelija blede kakor nikdar, smejala se je, ali samo z ustni in glom: v obeh ji je bil nek čuden oženi, a tu pa tam tudi solze.

Domače vesti

»Po anekdoti«. Pod tem naslovom razlaga »Era Njova« naloge, ki jo je vršila doslej in ki da je bila le pripravljala. Z anekdoti — pravi — ki podreja državljanom Julijeke Benečije pravice in dolžnosti ustave, stopa delovanje lista k pozitivni akciji. Naravnajo se novi problemi. N. pr. pokrajinska decentralizacija in vprašanje razmerja do Slovanov, ki so postali italijanski državljan. To da so zelo težavni problemi, spojeni s veliko odgovornostjo. Piše: »Vprašanje odnosov do Slovanov je težko tudi za javne oblasti. In ne vemo, koliko so ti pripravljeni za reševanje teh problemov, da si za morajo zavedati, da moč se ne sme kazati nikoli v zatiranju in pravičnosti se ne sme izpreminjati v skrivnostnost in favoritizem. Kar se tiče odnosov do Slovanov, ki so potomci priseljenec na to območje ozemlje italijanski morajo sprejeti dovršeni čin, trajno nepreklicljiv. Če se kdo (med Slovanov) noče ukloniti tej realnosti, naj se izseli in izloči iz državljanstva, ki mu je ljubše. Tisti pa, ki so pripravljeni vrstiti lojalno dolžnosti italijanskega državljanja, bodo mogli uživati pravice in sodelovati na uredbi režima pristranskega soživelja. Nekoliko pripomb moramo se napisati. Najprej bodi zabeleženo, da kaže »Era« vendar nekoliko naprednja v razumevanju dejstva, da so tu Slovan in da troba računati na njega. Ne dolgo temu so nas Slovanec na tem ozemlju označili kot direktne priseljenec, ali celo naravnice. Sedaj pa vidi »Era« v nas »potence priseljenec«, s čimer priprava, da smo že dolgo tu. Toda, če hoče poslovi v minulost, v zgodovino, mora priti do rezultata, da so tudi vsi tukajšnji Italijani — da niti ne govorimo o tisočih novih priseljenec — potomci priseljenec. Tako bi bili — kar je interesantno pa je, da »Era« v istem hipu, ko pravi, da hoče biti pozitivna, govori o naših bodočih pravicah in o razmerju našim do države, ali pa tudi nič, in da ne konstatira ničesar in da ne govori nič pozitivnega. Pred vsem ne vemo, ali misli le na pravice, ki da jih bomo uživali Slovenci kot poedine osebe, ali pa tudi kot narodna, etnična skupnost? A ravno to je vprašanje, ki bo odločilno za razmerje med državo in nje slovenskim državljanom, in pa za prihodnje pristransko soživelje. Zdi se tudi, da sodi »Era« — in to bi bil slab znak za bodočnost — da je le od nas Jugoslovenov odvisno, kako da bo to razmerje. Če se tržaški list postavlja na to stališče, smo imamo oporekati kar najodločnejše. Opetovano smo že naglašali in ponavljamo novič: nam se je naložila skrajna žrtve in podali smo tudi dokaz, da znamo računati z realnostjo, z dovršenimi čin, s tem, da smo ves čas bli do skrajne meje samostojevanja. Vse se ne more in ne sme zahtevati od zavednega naroda, odtrganega po ali razmer od svoje etnične skupnosti. Odslej ne bo odvisno od nas, ali pride do pravilnega razmerja med nami in državo, ali kakor pravi »Era«: do pristranskega soživelja; marveč bo odvisno v prvi vrsti od postopanja napram nam! Pomenjalo bi, postavljati na glavo pojma pravičnosti in logike, če bi se država postavila na stališče, da moramo mi prej podati dokazov, da bomo bili lojalni državljan, in potem se le da bi smeli pričakovati državljanov pravič. Ne, ne in stokrat ne! Na državi je sedaj, da nam zagotovi uživanje pravic toliko, kot poedim državljanom, kolikor pripadnikom naše jugoslovenske skupnosti na tem ozemlju. Ona nam mora s svojim postopanjem, z brezpozorno pravičnostjo in liberalnostjo omogočiti, da bomo mogli s polnim zaupanjem postati državljan, ki se bodo žutili enakopravni! In na italijanski javnosti bo odsejal, da revidira svoje dosedanje vedenje — načelne nasprotosti do nas: tudi od nje je odvisno, ali pride do dobrega »soživelja«. Kakor že rečeno: mi smo že doprinesli skrajno žrtve, in ne moremo dajati še več, ampak dajati bodo morali na italijanski strani po besedah sed — na srcu imenovanemu listu. Tako je, gospoda, in nič drugega!

Kaj bo s temi reviziji? Včeraj je priplul v tukajšnje pristanišče parnik »Frankfurt«, ki je pripeljal iz Vladivostoka par tisočev vojnih ujetnikov iz bivše avstro-ogrske armade. Med njimi jih je bilo mnogo, ki so sedaj državljani Nemške Avstrije in Madžarske, a dobren del je tudi jugoslovenskih državljanov. Dotlej pa so se odcepili avstrijski in madžarski državljani takoj po izkrcanju v svojo domovino, so ostali jugoslovenski državljani na postaji — na ceditu, kjer čakajo rešitve iz položaja, ki ne more biti nič kaj preveč prijeten, ako se pomisli, da so bili ti ubogi ljudje na morju celih 40 dni. Ker ni to jugoslovenskega konzulata v Trstu, jhm se strani najbrže ne bo mogla priti pomoč. Kaj bi ne bila morda vprico tega nekaka moralna dolžnost italijanskih oblasti, da pomorejo tem izmučenim ljudem do meje njihove domovine?

Stavka srednješolskih učiteljev končana. Osrednjemu izvrševalnemu odboru »Zveze srednješolskih profesorjev Julijeke Benečije« je vlada sporočila sledeče:

1.) Zveza učiteljev se pozivlja, da imenuje za vsak šolski okraj zastopnike, ki bodo sodelovali pri posebni komisiji, ki bo določila definitivno juridično in ekonomsko stališče učiteljev.

2.) Vsem srednješolskim učiteljem Julijeke Benečije, tudi vsem supletom s polnim urnikom, se nakazuje posebna lokalna draginska določila v meri, kakor jo določa znani min. odlok.

3.) Vsem definitivnim učiteljem, ki so v kakem članovnem razredu, se nakazuje znesek 1000 L.

Osrednji izvrševalni odbor je prejel vse te tisknih potreb učiteljev, kljub temu pa je sklenil ponudbo in da so počaka del. regulacija, piac, s strani parlamenta v prihodnjem aprilu.

Zato se je dne 3. t. m. pričel zopet pouk na vsch drž. srednjih šolah Julijeke Benečije.

Vračanje vojnih vjetnikov. V bližnjih dneh se pričakuje dohod parnika »Kaiku Mars« z 2000 vračajočih se vojnih vjetnikov, med temi 300 nemških Avstrijcev.

Prošnja do usmiljenih src. Pobegnila sta z Reke mož in žena, Slovence, ki pa sta se že naturalizirala na Reki. Mož je bolan na pljučih. Zato so jima

Vsi drugi so se zbirali, zasledovali se in čudili, vprašujoč drug za drugim, kaj se je dogodilo, da je od Svetega večera izginilo veselo iz te hiše.

Tako je bilo tri dni, a četrty dan, ko je burja polihnila, je zaprosil Stanko kočijo, ne za Ljubec, marveč do mesta, — ker je sklenil, da na hitro roko nakupi zarobno darove, a takoj naslednjega dne k Madi, da izpolni davno damo obljubo.

— Kaj si mu vendar storila, ko smo ml odšli v cerkev — je vprašal doli v kuhinji stari Nikola svojo hčer.

— Jaz njemu nič, a tudi on meni ne. Dovolj je že tu, pak je čas, da odide!

— Kake besede so to... ali ne veš... saj smo vsi mišili... kaj? — se je čudil Pekić, kakor da se vse preobrača okolo njega.

— Ali je pa Ciganka govorila z njim? — je vpraševal Nikola dalje in hodil vedno po hiši zanjo.

— Ne vem, jaz nisem čula nič... Pa kaj, so-li to naše stvari?... je odgovarjala Andjelija s težavo in čudnim smehom v samem glasu.

Pekić se je slednjč užalil vsled takega odgovora, a že boli radi Stankovega bega in njegovega molčanja, pak mu je pri slovesu komaj ponudil roko, in niti vprašal ga ni, zakaj da odhaja?

Stanko pa se je hitro in razburjeno zahvalil vsem ter se globoko oddahnil, ko se je kotilja odmaknila od hiše.

Se je poplaval severnjak, ali solnce je z vedrega neba sipalo obilno svetlobo na vso zemljo, ali ni so občutila njegova toplina. Lodenja struja je je posodi prijemala, in luže, tu in tam kraj poti, so se vznemirjale.

Konji, pa tudi kočijaž, so polenobili v teh božičnih dneh, in komaj sta premetavala noge, in Stanko se je pot do mesta zdel brezkončno dolga in neprijetna, s kako težavno, prazno in otožno z dreme ali leve strani.

Ravnica se je razgrinjala vsa pred očesom, samo na desno so se videla siva ljubiska brda s temnim obilježjem tu pa tam. Tu so se črline smrekovj edine v tem času, ki ne pada zelenil žubij, razun brbljana, ki se je vpenjal kraj pota ob kakem golem stebelu. Ali famo se je videlo tudi njegovo silavsko, kači dno stebelca, ki je čvrsto obvijalo razkaro in suho skorjo, in Stanko je bilo zopet temno in tužno pri srcu.

Gospodarstvo

Jugoslovenska prepoved uvažanja luksuznih stvari. Jugoslovensko finančno ministarstvo je odpravilo prepoved uvažanja luksuznih predmetov na ozemlje jugoslovenske krajvine. Obenem pa je odredilo, da se bo za to uvoženo blago poleg obvezne obrtine pobrala 100stotna naklada od cenilne vrednosti. Te naklade določa podrobna tabela. Prepoved uvažanja je bila izdana v marcu 1920 vsled velikega padanja kurza dinarja. Ta odredba je nulela takoj na hudo nasprotstvo. Nasprotniki so opozarjali na to, da se s tem le pospešuje tihotapstvo.

Odprava izvozne zavzore za avstralsko vojno. Avstralska zvezna vlada je odpravila izvozne zavzore za izvoze volne v Nemčijo, v države naslednice avstro-ogrske monarhije, v Turčijo in v Bolgarsko.

Italijansko-čška trgovinska pogajanja. Okoli 26. januarja začne v Rimu italijansko-čehoslovenska pogajanja za trgovinskih dogovor. Za voditelja čehoslovenske delegacije je odločen dr. Beneš. Trgovinska pogodba se ima izpolniti s posebnim komercialnim dogovorom.

Društvene vesti

Televadno društvo »Sokol« na Vrclci naznaja, da se bo vršila v sredo zvečer točno ob 8. uri redna pevška vaja. Naproseni so vsi pevci in pevke, da se je gotovo udeležijo ter da v bodoče redno zahajajo k vajam in s tem omogočijo, da bo uspeh hitrejši. — Odber.

Odborova seja ženske podružnice CMD se vrši jutri, 5. t. m. ob 4 pop., v navadnih prostorih. Vabljenje so tudi vrtnarice vseh otroških vrtcev. Prizide točno in vse.

Iz tržaškega življenja

Ob, te nesrečna ljubez. Čevljar Anton Gennangeli, star 38 let, stanujoč v ulici Campo S. Giacomo št. 2, je imel že dle časa ljubavno razmerje z neko 25letno mladenko. Včeraj popoldne se je izprehajal čevljar s svojo zarobenko po ulici Domenico Rossetti. Ali medpotoma sta se sprla. Zarobenka mu je očitala, da je pijanec in zanikrčen. V istem času se je nabralo okoli dvojice veliko stvelo radovednega občinstva, ki je z zanimanjem poslušalo debato. Čevljar si je vzel vso to stvar preveč k srcu ter sklenil umreti. Stopil je v neko mikrofonico ter si tam naročil 200 g lizola. Nato je sel domov ter se zastrupil s smrtonosno tvarino. Ko pa ga je začelo žgati po želodcu, si je najbrže mislil: »Saj ni vredno, da zapustim svet in svoja klopita radi nesrečnih žensk.« Začel je obupno klicati na pomoč. Njegov sosed, ki je slišal klicanje, je takoj prihitel v čevljarjevo stanovanje in tam videl Gennangelija, ki se je zviljal v groznih bolečinah. Dobri sosed je sketil v bližnjo lekarno ter od tam telefoniral na rešilno postajo po zdravnika. Kmalu nato je dospel zdravnik, ki je dal odpeljati čevljarja v mestno bolnišnico, kjer so ga sprejeli v I. oddelku. Njegovo stanje je zelo nevarno.

Krvavi pretep v gostilni. V nedeljo zvečer je sedel 25letni Adolf De Pellegrino, stanujoč v ulici Concordia št. 4, v neki gostilni, ki se nahaja v ul. delle Acque. K njemu je prišlo veliko stvelo prijateljev. Nagovarjali so ga, da naj igra žajmji na karte. De Pellegrino se je spopletka branil, ali končno se jim je vendarle udel ter začel igrati. Ali igranje ni trajalo dolgo, ko vdari eden izmed prijateljev De Pellegrinja s kozarcem po glavi. De Pellegrinju ni kazalo drugega, kot iti iskat pomoči na rešilno postajo, kjer so mu obvezali rano ter ga nato poslali v domačo skrbno.

V plinu je našla smrt. Pretekli večer okoli 22. ure se je odpravila spat 50letna Ana Scherianz, stanujoča v ulici delle Lodele št. 3. Starika ni seveda vohalo, da je uhejal iz neke cevi v njenem stanovanju plin. Plin, ki je uhejal iz cevi, je kmalu napolnil sobo, v kateri je spala Scherianzeva. Čez kakke dve uri je stopila v stardino sobo njena hči ter ugotovila, da ni ojena mati več pri življenju. Pozvala je nemudoma zdravnika rešilne postaje, ki pa ni mogel drugega ugotoviti, kot pred kratkim nastopivši smrt vsled zastrupljenja s plinom.

S plinom bi se bil kmalu zastrupil. Včeraj popoldne je bil nemudoma pozvan zdravnik rešilne postaje v ulico Manzoni št. 20. Tam je našel ležati na tleh 35letnega Marcela Denardinja, ki bi se bil kmalu zastrupil s plinom. Zdravnik je dal odpeljati v mestno bolnišnico, kjer so ga sprejeli v I. oddelku. Njegovo stanje je zelo nevarno. Ne ve se, ali si je hotel Denardinji sam končati s tem življenjem, ali pa se je zgodilo le ponesrečje.

Tatovi v podstrešju. Preteklo noč so odprli neznan tatovi s ponarejenimi ključki podstrešno sobo v ulici Gimnastica št. 2. V podstrešni sobi je hranila družina Franchich veliko množino raznovrstnega perila, katerega so pa tatovi odnesli. Franchich je ugotovil, da so mu odnesli tatovi za 30.000 lir perila.

Dopisi

Planina pri Vipavi. Umrla je tukaj dne 25. decembra 1920 Franciska Lavrenčič, mati gospoda Janeza K. Lavrenčič, dekana kamniškega in dolžnega poslanca kranjske dežele. Dosegla je čilnega duha nenavadno starost devetinosemdeset let. Bila je vse svoje dni vzgled pridne gospodnje in skrbne matere. Imela je sedem otrok, ki so še vsi živi. Pogreb je bil veličesten. Le škoda, da njen sin-dekan vsled neugodnih prometnih zvez ni mogel priti, da bi izkazal zadnjo čast in uslugo svoji materi. Ranjka naj počiva v miru!

Iz Ajdovščine: V nedeljo, 19. t. m. je priredila šolska mladina obilno otroško prireditev s pravnimi in sporedom za stare in mlade. Pevski ječel posebno narodna »V dolinca, sta se peli tako dobro, da bi človek mislil, da ima pred seboj izurjen pevce, ne pa šolske otroke. Enodjanska burka »Laž v skrinj« je bila nepričakovano dobro igrana. Izvrstna sta bila deklamacija »Cicibana« in nastop Ribučana. — Nadav pa nas je presenetila godba šolske mladine, ki nam je zaigrala s svojim voditeljem vred štiri točke. Gosp. učitelj J. Fajgelj pa častitoma na tako velikem uspehu njegovih goštarjev in št. želimo, da bi ta godba napredovala tako lepo, kakor je pričela, da se tudi pri nas uživi med prostim ljudstvom najnedolžnejša in vedno lepa muzika.

Konji, pa tudi kočijaž, so polenobili v teh božičnih dneh, in komaj sta premetavala noge, in Stanko se je pot do mesta zdel brezkončno dolga in neprijetna, s kako težavno, prazno in otožno z dreme ali leve strani.

Ravnica se je razgrinjala vsa pred očesom, samo na desno so se videla siva ljubiska brda s temnim obilježjem tu pa tam. Tu so se črline smrekovj edine v tem času, ki ne pada zelenil žubij, razun brbljana, ki se je vpenjal kraj pota ob kakem golem stebelu. Ali famo se je videlo tudi njegovo silavsko, kači dno stebelca, ki je čvrsto obvijalo razkaro in suho skorjo, in Stanko je bilo zopet temno in tužno pri srcu.

[Dalje.]

DAROVI

Za pevsko društvo »Adrija« v Barkovljah se je nabralo po Silvestrovem večeru v veseli družbi 26 L.

Med darovalci za božičnico svetoivanske CMD se nam je 2. t. m. pomotoma vrnilo nekaj napak. Imena se morajo zapisati: Kristina Lenardon, ne Kristijan Lenardon, Ivanka Gradisar, ne Ivan Gradisar, Stefanija dr. Ternovec, ne Stefan dr. Ternovec, Kristina dr. Delak, ne Kristijan dr. Delak.

Borzna poročila.

Telesi: V Trstu, 3. januarja 1921.

Jadranska banka	390
Couelich	490
Dalmatia	395
Gerolimich	1820
Libera Triestina	680
Lloyd	1890
Lussino	2100
Martimolich	325
Oceanica	458
Premuda	500
Tripcovich	515
Ampela	630
Cement Dalmatia	380
Cement Spalato	403
Krka	570

Tuja valuta na tržaškem trgu

V Trstu, 3. januarja 1921.

Neprepečene krone	4'75 — 5'—
avstrijsko-nemške krone	4'50 — 4'75
čehoslovenske krone	32'— 33'—
dinarji	75'— 76'—
leji	35'— 36'—
marke	39'— 40'—
dolarji	28'55 — 28'65
francoski franki	170 — 170'50
švicarski franki	440'— 442'—
angleški funti, papirni	101'25 — 101'50
angleški funti, zlati	114'— 115'—
rublji	15'— 16'—
napoleoni	91'50 — 92'—

MALI OGLASI

ODDA SE soba v ulici Fontana. Številko pove uprava. 9

HIŠA z dvoriščem se proda v Tomaju št. 108 pri cesti. 10

STANOVANJE v Trstu s 6 lepimi sobami v sredini mesta bi zamenjal s stanovanjem v Mariboru ali pa v kakem drugem mestu Jugoslavije. Ponudbo pod »Jadran« na upravo Edinosti. 11

MEBLIRANO sobo brez kuhinje išče v Barkovljah uradnica s hčerko in sicer za celo leto. Pisati na naslov: I. Perlot, Barkovlje 147. 12

ODDA SE soba za gospoda samega. Ulica Udine 26, I. nadst., vrata 7. 13

OMARA z enokirnični vrati, omara s 6 predali in stenska ura kakor tudi drugo pohištvo se proda v Via Anastasio 20, III. 14

ŠTEDILNIKE za vzidanje, vsake velikosti, solidno domačo delo. Izdeluje in po dogovoru tudi postavlja. Izdelovalnica štedilnikov, Kranjec Ludvik, Trnovo pri Il. Bistrici. 153

URARSKEGA vajenca šče Kranjec Kazimir, urar, Trnovo pri Il. Bistrici. 751

KROJACNICA August Stular, ul. S. Francesc D'Assisi št. 34, III. nad. je edina dobroznana krojačnica v Trstu. 395

GOSPODICA z večletno prakso, večša vseh kontornih poslov, išče primerne službe v mestu ali pa v okolici. Govori slovenski, hrvaški in nemški. Ponudbe pod »Gospodica« na upravo lista. 731

ZLATO in srebrne krone plačam več kot drugi kupci. Albert Povh, urar, Mazzini 46 (v bližini drvenega trga). 537

Redka prilika!

Veliko posestvo (letovišče) na Stajerskem obstoječe iz 3 velikih hiš, 2 hleva, 1 kozle, 9 skladišč za trgovino, 2 vinski kleti za upeljano vinsko trgovino, 2 veliki stiskalnici za vino, pekarna v hiši, sobe s pohištvo.

3 vrelci kisle vode z vsemi pripravi za polnitev, velika množina steklenic, zabojev, zamaškov itd., vinograd, gozdi, travniki, njive, živina in ves inventar se radi boleznit takoj proda za K 1.800.000. Poizve se pri anonimnem in informacnem zavodu »Vedež« Maribor, Slovenška ulica 6. Telefon 132.

Priložiti znamko za odgovor! (331)

RAZGLAS

Na prostovoljni dražbi se proda dno 10. januarja 1921. ob 9 uri, v Koprivi pod hšt. 32., posestvo in gostilna. Dražbeni pogoji, zemljiška pola so na ogled pri lastniku.

KOPRIVA, 29. decembra 1920.

(328) Anton Bole.

plaća vedno par cent. več nego vsak drugi — kupec, edinole — Alojzij Povh, trgovina Piazza Garibaldi št. 3, tel. 3-29 (prej trg Barriera) 25